

ex replicatione ipsius animae, vel Angeli in singulis partibus corporis, & loci. Contra hoc est manifesta infantia, quia si haec virtualis extensio Angeli per locum, & animae per corpus fiat per huiusmodi replicationes Angeli per locum, & animae in corpore, ergo a pari demum plures replicantur facit extensionem materialem, & spatium occupabit maius, nam ita se habere videntur indivisibilia quantitativa ad extensionem materialem, sicut indivisibilia spiritalia ad extensionem spiritalem.

Respondet indivisibile spiritale coextendi posse superficiei, aut spatio diffusivo, quia est sic in indivisibile formaliter, est tamen divisibile virtualiter, neque nos explicamus extensionem virtualem spirituales substantiae per iteratas replicationes eiusdem per singulas loci partes, quibus est praesens, nam iuxta hanc explanationem urget vehementer paritas assumpta de indivisibili corporeo, & incorporeo, quoad extensionem materialem, & virtutalem; sed dicimus, Angelum coextendi loco divisibili per unam, & aequabilem totius sui esse diffusionem in loco aequato, sic ut rotus quidem fit in quolibet puncto, & qualibet loci parte, non tamen completè, ut ex professo declaravimus disp. 9. nu. 65. & 66.

66 Ex dictis colligitur, quod quamvis in specie longè sint diverfi modi essendi in loco rerum corporalium, & spiritualium, ut magis constat ex seq. quæst. at tamen in genere convenire possunt in aliqua ratione communi univoca ab illis præcisa, quod ita declarari potest, plures modi essendi in loco solent assignari, alius si quidem est modus essendi in loco solent assignari, alius si quidem est, & etiam extra omnem locum in spatio imaginario, & ita solus Deus dicitur esse in loco indefinitè, & immensivè. Alius modus est essendi in loco definite, id est in certo, & determinato loco, & ita omnis substantia creata est in loco. Item alius est modus essendi in loco circumscriptivè, id est cum extensione partium, & extrapolitionem cum materiali commensuratione ad partes loci, qui modus est proprius corporum, & alius incircumscriptivè, nempe sine tali commensuratione, qui modus est proprius rerum spiritualium. Quamvis ergo rebus creatis, & increatis, non possit assignari ratio communis verè univoca essendi in loco, quia Deus propriè non est in loco, sed potius ab ipse, attamen omnibus creatis rebus corporeis, & incorporeis assignari potest, nempe continentia passiva, seu realis præsentia rei locatæ ad locum, & talis continetur, ut adstrahit a circumscriptivè, & definitivè, & talis univocatio probari poterit eisdem rationibus, quibus probari solet passim univocatio quorundam transcendentium, aliquam tamen analogiam cum huiusmodi univocacionem mixtam non inficiamus, sed talem solum, quæ non inferat æquivocationem; sed adhuc juvabit seq. q. ad peculiare modos essendi in loco rerum corporalium, & spiritualium declarandos descendere.

Q U Æ S T I O V.

De peculiari modo essendi in loco rerum corporalium, & spiritualium.

65 Quamvis convenient omnes, quod peculiaris modus rerum corporearum essendi in loco, ut a rebus incorporeis distinguitur, est esse in loco circumscriptivè, quia esse in loco definitivè, nempe ita hic, quod non alibi, est utriusque communis, quatenus sunt entia creata, & limitata, ut dictum est in fine præced. quæstionis, adhuc tamen diffidium est, quomodo corpus cum suis partibus essentialibus, & accidentalibus dicatur esse in loco circumscriptivè, an scilicet per his omnibus sufficiat unicuique Ubi totale, per quod compositum ipsum per se, & adæquatè ponatur in loco, cætera verò, quæ in ipso reperitur, concomitantè, & per accidens, an potius partes eius essentialis, & accidentia in ipso existentia proprias habeant præsentias distinctas à præsentia totius. Valq. 3. par. disp. 189. cap. 4. & 190. cap. 3. Ruvius 4. Phyc. tract. de loco quæst. 5. Complut. quæ. 6. inquit, per unum Ubi locari omnia, quæ sunt in eodem subiecto, atque adeo formas substantiales, & accidentia omnium corporum non esse in loco per se, sed per accidens, & ratione subiecti. Ad averla Suarez disp. 51. Met. sect. 5. Hurr. disp. 14. Phyc. sect. 4. Averla q. 28. sect. 4. Amic. tract. 20. q. 5. dub. 4. præter ubi totius multiplicatæ præsentia iuxta pluralitatem formarum, & accidentium realiter ab invicem distinctorum, & unicam sufficere pro omnibus, & singulis omnino negant.

De substantiis etiam creatis spiritualibus, ut est Angelus, & anima rationalis, in eo conveniunt omnes, quod sunt in loco definite, & incircumscriptivè, definitè quidem ratione suæ limitationis, limitatio enim entitatis definitivè, quia sunt in loco præter ordinem locum, incircumscriptivè, & secundario limitationem in ordine ad locum, incircumscriptivè, & definitivè, quia sunt in loco per præsentiam indivisibilem, & sine commensuratione ad illam ratione spiritualitatis, & si appropriato eis nomine aliquo communi, modus essendi eorum in loco dici solet definitivus, quemadmodum est contra modus essendi corporum absolute dicitur circumscriptivus, adhuc tamen diffidium est, quomodo explicanda sit hæc indivisibilis præsentia substantiæ spiritualis in loco, & præsertim magnum diffidium est, in quo fundari debeat 1. an in eius substantia immediate, ut Scot. docet loc. cit. cum suis, & S. Bon. 2. dist. 2. par. 2. art. 2. qu. 1. & omnibus Nominalibus ibidem, ac Neoterico-rum torrente, Suar. disp. 51. Met. sect. 3. & 4. & lib. 4. de Angelis

cap. 2. Valquez 1. par. disp. 188. cap. 7. Mallon. in 2. dist. 8. disp. 9. sect. 2. Pelant. 1. par. quæst. 52. art. 1. quæst. 2. Molin. ibid. disp. ut. membr. 5. Coninch. 3. par. ad quæst. 7. 5. art. 2. dub. 1. Hurrad. disp. 12. Met. sect. 5. Moric. disp. 5. Phyc. quæ. 4. an potius in operatione ut. D. Thom. 1. par. quæst. 5. 2. art. 1. cum suis, qui contentum fundant præsentiam ad locum, ut potius veluti per ipsam rationem formalem essendi præsentis iuxta varium Thomam explicandi modum sententiam S. Thomæ. Et denique dubium est, in quo sensu substantia spiritalis locum determinatum habere dicatur.

A R T I C U L U S I.

Explicatur modus essendi in loco rerum corporearum.

66 Dicimus 1. Ubi circumscriptivum est ratio formalis essendi in loco circumscriptivè, corporeitas verò ratio fundamentalis, si per Ubi circumscriptivum intelligatur illud, quod affert præsentiam divisibilem, & commensurationem totius corporis ad totum locum, & partium illius ad partes totius, quod si per Ubi circumscriptivum intelligatur id, quod ultra præsentiam divisibilem affert etiam præsentiam impenebriabilem, ratio fundamentalis sic essendi in loco circumscriptivè est sola quantitas. Concl. pendet ex dictis qu. 3. huius disp. & disp. 9. quæst. 1. art. 1. de Nat. quant. cum enim ex dictis supra quæst. 3. necesse sit admittere modum Ubi realiter distinctum à rebus ubicatis, per quem formaliter, & intrinsecè res dicuntur esse in loco constitutæ, loco divisibiliter, & circumscriptivè aliud non fit, quam modus Ubi circumscriptivus, ut docet Scot. quol. 1. per totum. Et cum ex dictis quæst. 1. disp. 9. substantia materialis, sicut & quodlibet aliud quædam corporeum, adhuc fit divisibilis in partes integrantes leclia quantitate, & quantitas illi solam affert impenebriabilitatem, unde substantia corporea quantitate destituta adhuc in loco divisibiliter remaneret, & circumscriptivè per commensurationem partium ad partes loci ratione suæ magnitudinis, licet impenebriabiliter; hinc consequenter fit, quod ratio fundamentalis essendi in loco circumscriptivè in ipso sensu non sit quantitas, & sed corporeitas, ut docet Doct. quol. 1. art. 1. quæ in substantia materialis quantitate præcedit, & constituitur per pluralitatem partium integralium, & accidentiarum; ratio verò fundamentalis essendi in loco, nempe quod divisibiliter, sed etiam impenebriabiliter sit sola quantitas, in quo sensu loquitur Doct. 4. d. 10. q. 3. Neque contra hanc conclus. alie rationes afferri solent præter alias, & dilutas loco citato.

67 Dicimus 2. est loquendo de Ubi circumscriptivè præsentiam impenebriabilem afferente unum sufficiat Ubi, ut corpus, & eius partes essentialis, ac cætera accidentia materialia, quæ in eo inveniuntur in uno loco compenetrata, simul dicantur ubicata, attamen loquendo de Ubi circumscriptivè, solum præsentiam divisibilem afferente sine impenebriabilitate, nedum multiplicandum est pro eorum rerum multiplicata in ordine ad partes virtuales ubi substantiæ, aut ad spatium, sed etiam in ordine ad superficiem ambientem. Concl. deducitur ex superioribus dictis, & non solum est contra Valquez Ruvium, & alios afferentes, unicuique Ubi sufficere ad collocandum corpus cum suis partibus essentialibus, & accidentalibus, sed etiam contra Suar. Hurr. Amic. Averla, quibus visum est in eo conveniant, quæ ipsi attendunt in ordine ad spatium, nos autem in ordine ad certas partes virtuales divinas substantiæ ubique diffusa, multiplicari debeat, pro rerum multiplicata, quæ in corpore existentibus simul compenetratè reperitur in eodem loco, attamen loquendo de Ubi præsentia extrinseca in ordine ad superficiem unicuique Ubi per omnibus sufficere dicunt, quod fit per se primo compositi, per accidens verò ceterorum.

Concl. quoad 1. partem est communis, & facile probatur, quia in unoquoque corpore una sola quantitas reperitur, quæ omnes eius partes essentialis, & accidentia extendit, & impenebriabiliter reddit ab alio corpore quanto, si enim singule partes, & accidentia singulas haberet quantitates, non inter se compenetrata forent, vel naturaliter daretur penetratio dimensionum, ergo licet unicuique substantia sufficit, ut corpus per se primo dicitur extensum quantitativè, & impenebriabiliter, cætera verò concomitantè, & per se secundo, ita unum Ubi circumscriptivum in eo sensu sufficit, per quod primario quantitas, & secundario cætera locum occupant, sicuti primo quantitas est impenebriabilis, & per impenebriabilitatem quantitatis cæteris communicata alia redduntur impenebriabilia.

68 Quo autem ad 2. partem, quod nimirum præsentia intrinseca multiplicari debeat pro multiplicata formarum, quæ omnes eius partes essentialis, & accidentia extendit, & impenebriabiliter reddit ab alio corpore quanto, si enim singule partes, & accidentia singulas haberet quantitates, non inter se compenetrata forent, vel naturaliter daretur penetratio dimensionum, ergo licet unicuique substantia sufficit, ut corpus per se primo dicitur extensum quantitativè, & impenebriabiliter, cætera verò concomitantè, & per se secundo, ita unum Ubi circumscriptivum in eo sensu sufficit, per quod primario quantitas, & secundario cætera locum occupant, sicuti primo quantitas est impenebriabilis, & per impenebriabilitatem quantitatis cæteris communicata alia redduntur impenebriabilia.

69 Quo autem ad 3. partem, quod nimirum præsentia intrinseca multiplicari debeat pro multiplicata formarum, quæ omnes eius partes essentialis, & accidentia extendit, & impenebriabiliter reddit ab alio corpore quanto, si enim singule partes, & accidentia singulas haberet quantitates, non inter se compenetrata forent, vel naturaliter daretur penetratio dimensionum, ergo licet unicuique substantia sufficit, ut corpus per se primo dicitur extensum quantitativè, & impenebriabiliter, cætera verò concomitantè, & per se secundo, ita unum Ubi circumscriptivum in eo sensu sufficit, per quod primario quantitas, & secundario cætera locum occupant, sicuti primo quantitas est impenebriabilis, & per impenebriabilitatem quantitatis cæteris communicata alia redduntur impenebriabilia.

replicatur, necessarii consequenter replicari debet cum omnibus vi accidentibus, quæ a loco abstrahunt ad evitandum contradictionem, ut patet infra, ut valeat hæc ratio non valet, vel saltem alio modo condici debet, ut valeat. Amic. ea ratione probat, quia si aliquod accidens de novo producerit in subiecto, non potest dici fieri præsens eidem loco per Ubi ipsius quantitas, quia modus neque modificatur, nisi rem quam afficit, cum hæc modificatio in genere causæ formæ exerceatur, forma verò non commutat effectum formalem nisi subiecto in quo est. Nec valet dicere, ait Amic. commensurationem hæc fieri per concomitantiam partium in eodem subiecto, nam albedo cum dulcedine reperitur in lacte, non idcirco dicitur dulcis, & modificatio præsertim est communicatio facta per informationem rei à modo. Sed neque hæc ratio bene fundatur, siquidem non solum forma in subiectum, sed etiam subiectum in formam denominationem derivare potest, nam non solum quantitates dicimus albam, sed etiam albedinem quantum, modo jam explicato disp. 3. q. 3. art. 2. nu. 37.

69 Ea igitur præsertim ratione quoad hanc partem probanda est Conclusio, quia conservari potest quantitas per se cum eodem modo ubi substantia, & contra substantia sine quantitate modo adhuc extensio, & divisibilis ubi extensionem entitativam, & eodem modo etiam conservari potest albedo ablata quælibet horum singularis habere præsentias. Et confirmari potest ex myllym Eucharistia, ubi credimus accidentia remanere cum eadem præsentia ad spatium, quam prius habebant, quando erant in subiecto, ergo cum ex vi consecrationis nulla fiat in eis variatio quoad locum, & præsentiam subiecti, per quod res illi, quod a quoque aliqui, in præfatio casuque quantitate manere in eodem loco, quo antea, sed non per illud ipsum Ubi quo antea erat in illo, sed per aliud, deo de novo producendum, non enim ita accidit in Eucharistia, et si hoc contingeret, adhuc haberemus intentum, sicut enim tunc esset in loco per proprium Ubi, ita & antea proprium Ubi sibi vindicabat. Quæ ratio valet etiam ad probandum certam partem, nimirum multiplicari, quæ debere præsentias extrinsecas in ordine ad superficiem ambientem iuxta multiplicatam rerum, & formarum, quæ in subiecto reperitur realiter distinctæ, ut discurrent patet.

Contra hanc Concl. arguit Valquez & Ruvius cit. illis debet distincta de se præsentia, quæ moventur localiter per se quia Ubi est terminus motus, sed partes essentialis, & accidentia compositi non moventur per se, sed per accidens 5. Phyl. cap. 1. & 2. Tob. cap. 3. ergo neque habebunt Ubi per se, sed per accidens locabuntur per locationem, & Ubi totius, ut ipse etiam Scot. infinnat 2. d. 2. q. 6. E. Tum deinde si Ubi in corpore ita multiplicarentur, jam corpus, dum localiter movetur, non uno motu moveretur, sed tot, quot sunt ejus partes. Demum præsentia fundatur in esse rei, & iuxta modum essendi singulis rebus debetur præsentia in loco, ergo cum partes, & accidentia compositi non habent esse per se, sed fit aliud compositi, sufficit sola præsentia compositi, quæ illud per se constituit in loco præsens, cætera verò per accidens.

70 Respond. ad 1. dum Aristot. & Scot. & etiam communis loquendi modus significat partes, & accidentia moveri per accidens, & per accidens locari, id est per motum, & locationem totius, & non per se, intendunt solum excludere motum, & locationem per se per se feritate totius, sed tertii modi, qui est motus per se affendi, id est solitariè subsistendi, quia hoc modo solum supponitur, cuius ubi partes, & accidentia, per se moveri, & locari dicitur, non tamen per accidens moveri dicuntur, & locari, eo quia non recipiunt in se intrinsecè motum, & terminum motus, sic enim per se moventur non minus, quam totum, & subiectum, ita colligitur ex Scot. 4. d. 10. q. 6. D. Ad 2. dicimus, quod sicut in composito sunt plures partes entitates, ex quibus unum totum coalescit, ita motus totius suppositi totus motus quibus partiales includit, qui terminantur ad plura Ubi partialia, ex quibus coalescit unum Ubi unitate integritatis, & aggregationis, per quod suppositum dicitur esse in uno loco, & uno motu ad unum locum moveri. Ad 3. ex eo, quod partes, & accidentia non habeant esse per se per se feritate tertii modi, solum sequitur, quod per se non moventur, & ubicantur per se feritate tertii modi.

Deinde obijciunt Compl. quia tam partes essentialis, quam accidentia, quæ sunt in composito, omnia sunt quanta per quantitatem totius, ergo etiam omnia sunt in loco circumscriptivè per totum. Respond. concedendo totum, concludit talem argumentum, quod sufficit unum Ubi circumscriptivum pro omnibus, accipiendum Ubi circumscriptivum pro Ubi quantitate impenebriabilitate afferente.

71 Dicimus 3. omne corpus circumscriptivè locatum est necessarium situatim, ita ut circumscriptivè sine Situ nequeat intelligi. Hæc concl. ab omnibus recipitur, & facile probatur, quia esse in loco circumscriptivè est esse in loco dimensivè, ita ut totum locatum toto loco correspondeat, & partes locati partibus loci, at situs aliud non est, quam prædictus ordo partium locati ad certas partes loci, ergo corpus circumscriptivè locatum debet esse quoque situatim, prob. minor, quia ut dictum est in Log. disp. 4. q. 14. art. 2. situatim ab Ubi, ut colligitur ex Scot. 2. d. 10. qu. 1. sub M. quod Ubi

Maffra, & Bellus, Tom. II. Phisica.

refertur, (sontendo de passivo) in re facta ex habitu ad totum locum, situs verò ex habitu ad partem rei locatæ ad determinatas partes loci, ut etiam ex ipsa definitione situs, quam tradidit auctor sex principiorum manifestè deducitur, dum ait, positionem esse quandam partium, & c. Ex quo etiam inferitur, invariatio Ubi posse mutari situm ita sumptum, ut quando vinum in vase agitatur, manet semper totum vinum intra eandem superficiem concavam vasis, atque in eodem loco, singule tamen partes vini respondent vicissim diversis partibus eiusdem superficiæ, & loci, unde in alio sensu hic accipitur situs, quam accipitur q. 1. huius disp. ab illis auctoribus, qui situm ponebant locum, nam ipsi pro situm intelligebant determinatum ordinem, quem habent omnia locata ad centrum, & polos.

Sed præter ea, quæ dicta sunt de situ in Log. qui est proprius corporum, adhuc addendum est, quod sicut duplex datur Ubi circumscriptivum, unum quod affert solum præsentiam divisibilem, cuius fundamentum est corporeitas, & materialitas rei, & convenit omnibus corporibus etiam leclia quantitate, quia adhuc ratione materialis extensionis eorum implicat suapte natura esse tota in toto, & tota in qualibet parte loci. Alterum quod ultra divisibilitatem præsentia affert quoad impenebriabilitatem, & tale habetur per solum quantitatem, quæ constituit corpora in loco occupativè, & impenebriabiliter; consequenter etiam duplex situs erit distinguendus, alter correspondens Ubi circumscriptivè primi generis, quem præcisè habent corpora ratione suæ materialitatis, alter correspondens Ubi circumscriptivè secundi generis, quem præcisè corpora habent ratione suæ entitativæ. Situs quoque erit ordo partium corporis contenti ad determinatas partes loci sine penetrationis repugnantiis unius partis cum alia, situs verò quantitativus erit ordo partium corporis quanti ad determinatas partes loci cum actuali impenebriatione, ita ut repugnet, corpus esse ita situatim, & unam partem compenetrari cum alia, quæ omnia sequuntur ex illo principio, quod substantia materialis sit divisibilis leclia quantitate in partes entitativas, & integrantes, & quod ratio suæ materialitatis adhuc quantitate leclia foret in loco divisibiliter; quæ omnia fudè, & solidè probata sunt disp. 9. q. 1. art. 1. & 2. ex quo etiam principio facile solvuntur quæcunque contra hanc Concl. obijci possent, vide diffut. cit. Logie. ubi duplicem viam docuimus constituendi prædicamentum situs.

A R T I C U L U S I I.

Explicatur modus essendi in loco rerum spiritualium.

72 Dicimus 1. quod substantia spiritualis, ut Angelus, & anima est, in loco fundamentaliter non per suam operationem, sed per suam substantiam, inquantum est natura limitata actualiter existens; ita Scot. in 2. d. 2. qu. 6. & sequuntur auctores omnes supra citat. & præter auctoritates Damasc. Nazian. & August. quas Doct. pro se refert, prob. evidentiis rationibus. Primo, quando Thomistæ ajunt, Angelos esse in loco per operationem, vel intelligunt de operatione transiente, qualis est intellectus, & volitio; Non primum. Tum quia operatio transiens non potest esse ratio alicui, cur sit alicubi; Non enim non est in terra secundum substantiam, licet in ea operetur. Tum quia ratio essendi in loco debet esse in re locata, ut patet de quantitate respectu corporum, sed operatio transiens non est in Angelo, sed in corpore moto. Tum quia Angeli, & anime beatæ sunt in Cælo Empyreo, circa quod nullam habent operationem transientem, non enim moventur illud. Tum quia Angelus motor alicuius orbis habet totum illud Cælum pro mobili ibi aequato, & in toto Cælo operatur, & tamen non est in toto Cælo, tunc enim simul esset in Oriente, & Occidente. Tum quia quando aliquid est in loco per aliud, eodem modo est in loco, sicut illud, ut quia corpus est in loco per quantitatem fundamentaliter, sicut quantitas est in loco commensurativè, ita & corpus, at operatio transiens Angeli est commensurativè in loco, cum sit materialis, ergo etiam & Angelus ipse. Tum denique quia in sententia præsertim D. Thomæ præsentia entitatis agentis est conditio prævia ad actionem, non est contra, unde 1. par. 8. art. 1. probat. Deum ex operatione esse ubique secundum substantiam; ita arguit Doct. loc. cit. & Bassol. ibid. q. 3. art. 3.

73 Neque secundum. Tum quia operatio immanens ita abstrahit a loco, sicut ipsamet Angelus substantia, respiciet enim locum intentionaliiter solum, sicut cætera objecta: quod si dicitur, adionem immanentem, quia solum intentionaliiter attingitur corpus, abstrahere a loco sicut essentialiter, non verò adionem, quia vult Angelus applicare virtutem suam executivam, seu motivam ad producendum aliquem effectum externum circa corpus aliquid; nam operatio immanens in hoc sensu, quæ est virtualiter transiens, non solum non abstrahit a loco verum constituit Angelum formaliter in loco, ut explicat Cajet. 1. p. q. 52. art. 1. Contra, tum quia si Diabolus aliquam talem volitionem haberet circa Cælum, itam esset in Cælo. Tum quia contingere potest, quod circa aliquid corpus habeat talem adionem immanentem, quam vocant Thomistæ applicationem virtutis, atque idè virtualiter transientem, & tamen non sit in eo corpore ut in loco, Probatur assumptum, nam Danielis 10. Angelus missus a Deo, ut

vacuum esse possibile, & in eo fieri posse motum successivum.

95 Sed plane nullus Theologus negat, vacuum absolute sumptum esse Deo possibile, imò quampures contendunt esse virtutem Angelicam fieri posse, si a Deo permitteretur, ut dicemus disput. seq. & Doctorem id aperte docet quol. 11. art. 2. ut plane mirum sit, quomodo tam celebris Scotista id ausus sit negare. Sed quicquid sit de hoc, demus casum etiam ab isto Scotista admittimus, Deum nempe extra Cælum aliquid corpus creare, vel Angelum, tunc petendum est, quomodo se haberet hic Angelus ad spatium illud extra Cælum; ait Vulpes, non utique imaginari, quòd esset in spatio, sed re vera non esset nisi in se ipso negative, quatenus nulli corpore esset localiter præsens, vel tanquam in loco. At id est, quod contentimus, eo modo, quo nec corpus, vel Angelus esset extra Cælum, ponamus modo de facto ibi Deum, non enim videtur, qua ratione concedatur, Angelum, & corpus posse extra Cælum poni, & existere, & posse negetur, Deum ita de facto ibi existere, ut existerent Angelus, & corpus in eo casu; quod si non vult in eo casu Angelum, vel corpus esse in eo spatio tanquam in loco, id etiam dicamus tunc de Deo; dummodo alio modo verè dicatur ibi esse, quia non magis repugnat Deo esse, ubi nihil est præter ipsum, quam mundo, & cuius corpori, vel Angelo, quare si deus conceditur, de Deo etiam pariter concedi debet.

Resp. Valdeque, id non repugnat corpori, quia ratione sua molis facit spatium reale, non ita substantia spiritualis, quæ proprie non replet spatium imaginario. Sed contra, spatium reale, quod corpora faciunt, non est distinctum ab ipsius corporibus, ergo si corpus potest a se ipso denominari esse in spatio etiam ibi, ubi nihil erit, cur etiam res spirituales secundum suam substantiam realiter diffusa? imò magis de ipsis id afferendum videtur, quia substantia spiritualis per suam diffusionem non proprie replet, ac tollunt spatium, bene tamen corpora, ut q. 1. art. 1. probatum est, ergo de illis proprie dici potest intimè coexistere negationi per spatium importate. Accedit, quòd res spirituales habent suam spirituales extensionem extensioni quantitativè corporis respondentem, ergo si corpora ratione sue extensionis materialis verè dici possunt per spatium diffusa, etiam & res spirituales ratione extensionis aquivalentis; cumque Deus ratione sue immensitatis in sua extensione spirituali æquivalent corpori inhiatæ magnitudinis, sicut hoc, si daretur, replet eorum spatium, ita & modo Deus.

96 Secundò prob. nam si Deus modo non est extra Cælum, poterit verè, ac proprie moveri, possit enim v. g. hunc mundum movere de hoc spatio, in quo ipsum creavit, ad aliud, in quo creari poterat, & simul cum ipso transferri velà natura movetur ad motum navis, & anima transferitur cum corpore, & Angelus cum corpore assumpto, ergo verè, ac proprie moveretur, quia verè hoc spatium desereret, cui modo est præsens cum mundo, & aliud de novo acquireret, in quo prius non erat.

Respond. Aliqui, in tali casu verè, ac proprie Deum non movetur, quia non moveretur per se, sed per accidens ad motum mundi. Contra, hoc non impedit, quin proprie, & verè moveri dicatur, tamen quia non id solum, quod per se movetur, verè & realiter movetur, fed etiam quod movetur per accidens, ut pater de illo, qui navi vehitur, vel curru, tum quia tam id, quod per se movetur, quam quod movetur per accidens proprium ubi acquirit ex dicto præced. art. a tunc adeò verè, & proprie movetur.

Resp. Alii, in tali casu Deum non verè motum iri, quia per solam extrinsecam denominationem a mundo provenientem diceretur modo in distans ab eo spatio, & quo prius distabat pariter per denominationem extrinsecam a mundo provenientem. Contra, licet per extrinsecam denominationem a mundo derivatam possit Deus dici præsens, & coexistens, non tamen per eam dici potest huic spatio præsens, in quo est mundus, quia per hanc extrinsecam denominationem solummodo Deus referatur ad mundum, non verò ad spatium, in quo est mundus. Et plane non satis est intelligibile, quomodo hic dicitur in hac schola præsens ratione præsentia corporis hic existens, & non potius quia hic secundum substantiam suam diffusum reperitur, ergo quamvis salvari possit, Deum esse rebus præsentem per solam extrinsecam denominationem, id est per terminationem præsentia in illis rebus fundatæ, tamen per solam extrinsecam denominationem salvati nequit ejus indistantia ab hoc, & illo spatio, fed hoc erit per intrinsecam exhibitionem quæ substantia, & immedia tam coexistentiam huic, & illi. Quod adhuc amplius declaratur, quia intima præsentia unius rei ad aliam, ut Angeli ad corpus assumptum, non resultat inter extrinsecam quomodocunque, sed inter ea intimè approximata, & indistantia, ergo familiariter realis, & positiva præsentia Dei cum mundo, vel Angelo non resultat inter ea, nisi prius supponatur intimè approximata, & in eodem spatio coexistentia, in quo cernitur disparitas denominationum et ceteris, & præsentia, ut enim in Deo illa denominatio resultat, sufficit sola rei creatio, in quacunque sit distantia, ac ut Deus ei dicatur intimè præsens, non sufficit ejus creatio, sed ibi omnino creari debet, ubi Deus præterit, vel Deus rei creatæ se ipsum approximare, ut postea dicatur ibi præsens.

Resp. tandem Alii, non posse mundum extra Cælum moveri, & invenerit in vacuo repugnare motum, & ibi videtur magis consequenter loqui, quam ceteri. Sed motum in vacuo non repugnare esse, disp. demonstrabimus, & argumentum adhuc urgeat contra ipsos, casu quo Deus hunc mundum annihilaret, & alium in alio spa-

tio crearet, tunc enim verè unum spatium deseruisset, & aliud de novo acquisivisset, & si Deus alium mundum ab hoc distitum conduceret, cogitur isti concedere saltem Deum a seipso distare, esseque in utroque orbe, & non in spatio interjecto.

97 Tertio tandem prob. paritate ex æternitate desumpta qua sapè Scotus utitur, Deus per æternitatem omne tempus reale a duale supergreditur, dicitur enim fuisse ante omne tempus reale per totum tempus imaginario, etiam infinitum præcedens, non quidem quòd esset in eo per aliquam realem; & positivam coexistentiam, sed vera coexistentia negationi temporis realis, unde si tunc non coexistit positive tempore reali, defectus fuit ex parte terminis non fundamenti, & ita explicat D. infinitatem æternitatis supra tempus, quia 1. d. 39. B. & Y. ita ergo immetitas in hoc sensu omnem locum a duale supergreditur, ita ut Deus fit etiam extra omnem locum realem in spatio imaginario, non quòd sit in eo per realem, & positivam coexistentiam, sed quatenus etiam coexistit extra mundum negationi locali realis. Confr. hæc paritas, verè diximus, Deum ante omne tempus reale existit per totum tempus imaginario etiam infinitum præcedens, & per hoc tantum insinuat volumus, ante quolibet tempus reale assignatum potuisse aliud & aliud assignari, & tunc jam existit Deum, ergo pariter dicere possumus, & debemus, ratione sue immensitatis extra omnem locum realem in spatio imaginario infinito, & per hoc insinuat extra omnem locum a duale potuisse alium, & alium a Deo produci in spatio imaginario, & ibi Deum reperiri. Et sicut quando dicimus, tunc etiam quando tempus reale non erat Deum existit: bene loquimur, quia 1. re vera non significat aliquam durationem temporis, fed ipsam durationem Dei, ut spatium ad coexistentiam realem, quod ante ea esse potest, ita cum dicimus, Deum ante mundi creationem existit hic, ubi nunc creatus est mundus, rectè loquimur, quia 1. hic, ubi nunc non significat locum realem actu existentem, sed solam Dei præsentiam per immensitatem, ut de se optam ad coexistentiam localiter cuiusque corpori realiter ibi existenti.

98 In oppositum arguitur, auctor. PP. qui nunquam dixerunt, Deum esse in spatio imaginario, imò quærentes, ubi fuerit ante mundi creationem, dicunt nullibi fuisse, fed tantum in seipso, ita August. in Psalm. 122. Bern. lib. 5. de Confid. & alii. Respond. quod quamvis PP. expressè non dixerint, Deum esse in spatio imaginario, dixerunt tamen, esse extra mundum, ut fusc probat Sminfinch. per illum autem loquendi modum, quod Deus ante mundi creationem, non fuerit alicubi, fed tantum in se ipso, solum significare voluerunt, nihil ab æterno, vel ante mundi constitutionem Deo coexistit, in quo tanquam in alio reo fieret, & cui positive fuerit præsens, præsentia enim proprie videtur dicere relationem ad aliam rem, cui altera dicitur esse præsens.

Secundò arguitur auctoritatibus D. Bonav. & Scoti, tanquam hæc fuerit perpetua eorum sententia 1. d. 37. quamvis enim Scot. dum 1. d. 39. cit. negat præsentiam Dei actualem extra mundum, videtur negare solum præsentiam realem, & positivam, tamen si bene perpendatur d. 37. in fine, negat, Deum esse ibi, etiam ut esse in dicit simplicem indistantiam, edem enim probat ibi ex omnipotentia non inferri formaliter immensitatem, quia Deus potest a se in distans, & ubi non esset per impossibilibus in aliqua parte huius universi, & ita de facto ait creasse mundum in spatio, ubi non erat, ergo Doct. manifestè negat omnem præsentiam Dei extra mundum tam positivam, quam negativam.

Resp. immerito hoc Doct. adduci pro opposita sent. & quidem Seraphicus pro nostra sententia clarius loqui non poterat 1. d. 37. Pe. art. 1. qu. 2. ad ult. ubi tangens secundum rationem altam ex immobilitate Dei desumptam, sic loquitur: *Quis re movetur, Deum non dimittit, nec ad Deum accedit, nec Deus cum re venit, quia sic est in re, ut sit extra rem idem, idè nec re cum dimittit nec novum invenit, & hoc est intelligibile si quis potest intelligere, quòd Deus est immensus, quia enim est immensus; ita est intra, quòd est extra.* Subtilis vero in 1. d. 39. extra mundum solum Deo denegat præsentiam positivam, ut patet ex illius expressis verbis sub lit. y. Difficilior est explicari 1. d. 37. attamen si bene perderetur, etiam ibi loquitur de præsentia positiva, quæ scilicet habet terminum positivum, inquit enim potentiam Dei prius habuisse terminum suum realem, quam habuerit immensitatem, negat verò distans Dei a spatio, ubi creavit mundum, veluti necessarium ab intrinsecam omnipotentiam, quasi ex omnipotentia necessario, & ab intrinsecam inferatur immensitas, de hoc enim erat ibi disputata sua cum D. Tho. an immensitas necessaria præcedat omnipotentiam, non autem negat absolute, unde cum inquit, ante mundi creationem non esse imaginandum spatium infinitum, in quo Deus prius præsens præsens, ut ibi mundum conderet, debet intelligi necessario, & indispensablem, talem enim indistantiam ab illo spatio putabat D. Tho. debere necessario præcedere ad effectum omnipotentia, atque ita negat Doct. in eodem sensu talem præsentiam Dei in spatio non absolute, sed veluti necessariam ad effectum omnipotentia habendum, quia et si vera ibi fuerit, non tamen ut ibi præsens mundum condidit, imò non ut alicubi præsens Deus secundum essentiam suam potens faceret mundum, & licet præcesserit immensitas potentiam suam, non tamen (ait Doct.) præexistebat potentia suæ, ut potentia est. Ecce quod non negat immensitatem præcessisse omnipotentiam, sed non præexistit ut potentia est, quia etiam si Deus per impossibile non esset immensus, adhuc agere posset, ubi non est præsens, dum verò inquit, potentiam prius habuisse terminum suum, quam immensitas, vel præsentia

sentia secundum essentiam, loquitur de præsentia reali, & positiva, & ita coexistentia ad aliud reale. Sminfinch. hu. 68. ait, Doct. ita locum fuisse 1. d. 37. quoniam, non quia putaret, Deum etiam extra hunc mundum non reperiri, fed quia volebat admittit illum loquendi modum, quòd Deus fit in spatio imaginario. Sed nostra expolitio magis latet, quia si textum inspiciamus, plane non solum videtur Doct. negare voluisse, quòd Deus non fit in spatio imaginario, sed absolute, quod non fit extra mundum.

100 Tertio arguitur rationibus. Tum quia si Deus rectè dicitur esse in spatio imaginario, poterit etiam dici esse in rebus possibilibus, v. g. Antichristo in negationibus, in privationibus, & in chimeris ab intellectu nostro confictis. Tum 2. quia spatium non est quòd positivum, & reale, ergo non potest Deus verè dici in eo existere, quia unum esse in alio non tantum dicit existentiam absolute, sed etiam realem, quod aliud aliud distinctum, in quo dicitur esse. Tum tandem, quòd est in spatio, est in nihilo, quia spatium nihil est, ergo tantum valet dicere, Deum esse in spatio, ac esse in nihilo, vel nullibi.

Resp. ad 1. neg. sequelam, datur enim etiam suo modo distinctio inter non entia, & negationes, unde videmus hæc negationem tolli per hanc formam, & non per illam, reperiri in hoc subiecto, & non illo, sic tenetur tollitur per lucem, non per vitium, & cœcitas in oculo reperitur, non in aere, licet in proposito negatio extra genus per spatium importata, est peculiaris negatio cæteris distincta, cui potest convenire reperiri per substantiam corpoream, & spirituales quoque modo, non autem alius, & idè Deus dici potest esse in hac negatione, & non in alia, qua ratione nec minus valet paritas de rebus possibilibus, & chimeris; tum quia res possibiles, & chimeræ sunt omnino ad talem denominationem ineptæ, cum huic soli negationi per spatium importatæ specialiter conveniat; tum quia cum omni proliis realitate a duali creant non potest esse cum veritate dici Deus ad coexistere, ad spatium importatæ negationem realem ad existentem extra mundum (eo modo, quòd de negationibus existentia potest enunciari) negatione nempe corporis cum non repugnantia ex parte ipsius corporis, ut ibi ponatur; dicitur autem imaginario, quatenus a nobis concipitur per modum extensionis positivæ realis, imaginando in eo eriam dimensionem realem corporum dimensionibus respondentem, non verò quia fit motum ens rationis. Et tandem si dicere verè, Deum esse in spatio imaginario dicit esse etiam extra mundum, non enim curamus de modo loquendi, dummodo de re conveniamus. Ad 2. negatur consequ. laqueus enim patet esse realiter in aliquo, quod esse in aliquo reali, & idè dici potest Deum esse realiter in spatio, licet non tanquam in alicui positivo reali, quia non est in eo, vel ei non coexistit, ut alicui positivo, fed ei potest dici coexistere, ut oculus cum cæcitate, mundus cum tenebris; ad prob. consequentiæ concedimus, quòd esse in spatio non dicit locum rei existentiam absolute, sed connotat aliquid distinctum, non tamen reale positivum; sicut enim dicitur cœcitas esse in oculo, mundus in tenebris, ita dicitur Deus esse in spatio. Ad 3. Si esse nulli in neget existentiam in loco, verum est quòd est in spatio re vera nulli esse, quia non est alicubi, ut in loco, si tamen negat etiam simplicem indistantiam ab illo spatio, ubi corpus aliud creari poterit, saltem est, quòd est in spatio nulli esse. Et que in hac quaestione determinavimus, Deum scilicet dici posse esse in spatio, ei coexistere, ab eo non distare, & c. non repugnantia dicitur qu. 3. art. 2. ubi contendimus, ubi locale non posse delumi in ordine ad spatium, quia nihil est, & pees nihil attendit; nequit distantia, vel præsentia rei, quia etiam ratione q. 2. art. 2. negamus, veram loci immobilitatem a spatio delumi, quia ibi loquebatur de immobilitate loci, quæ est passiva, & de præsentia importata per ubi locale, ac distantia fundata super ipsum, quæ importat relationes reales, & positivæ; at hic loquimur de præsentia merè negativa per sola indistantia. Et tandem conclusimus, hæc esse litem de modo loquendi, si dicere renus, Deum esse in spatio imaginario, dicas esse extra Cælum, & sumus concordēs, nam de modo loquendi nolimus rixari.

QUESTIO VII.

Amplius entia, sive corporea, sive incorporea possunt esse in eodem loco.

101 De rebus spiritualibus non est difficultas, nam omnes concedunt, plures Angelos posse esse in eodem loco etiam naturaliter, nam ex Evangelio constat, unum corpus oblesum fuisse Daemonum legione, sex mille, sexcentis, & sexaginta sex nomibus constante, me legio Romanarum, unde traxerat nomibus, & quavis apud Thonistas statuens Angelos in loco perorationem res difficultatem non vacet, nam data hac sententia, necesse fuisse, hominem illum commoveri simul mille sexcentis, & sexaginta sex motibus. Solagitur remanet difficultas de corporibus, an naturaliter, vel saltem supernaturaliter plura possint esse in eodem loco. Quæ de re tres solent citari opiniones, duæ extremæ, & una media. Prima extrema asserit, id esse possibile etiam naturaliter, quòd minus experientiis probatur, ita Fernel. lib. 2. de Physiol. c. ult. Petrus Joann. Provenz. quol. 3. q. 7. q. 3. & inclinat Argent. a. d. 4. q. 1. art. 4. Altera sententia extrema asserit implicite contradictionem, duo corpora in eodem

spatio consistere, sic videtur doctus Durand. 4. d. 44. q. 6. & Palud. q. 3. art. 3. Media sententia asserit, id esse impossibile per vires naturales, possibile tamen per potentiam Dei absolute. Scot. 4. d. 49. q. 16. & quol. 1. art. 3. quavis Recent. nonnulli Scoti tribuant, quòd asserat, hoc esse possibile, si unum corpus careat extensione locali, ut est de corpore Christi in Eucharistia, nam corpus Christi, & species sunt in eodem loco, species circumscriptivè, Christi verò corpus sine extensione locali. Sed licet Scotus hoc modo asserat, duo corpora esse posse in eodem loco, adhuc tamen docet posse ambo esse in eodem loco, & extensione locali, in hoc enim sensu mo. verè difficultas, & Doct. rixantur non in illo, pro solutione quaesiti.

102 Dicimus 1. posse plures res spirituales, & unam spirituales cum alia corporea in eodem spatio naturaliter collocari, non ita plures corporeas. Concl. quòd utraque pars est indubitata, & eodem fundamento probatur; ratio enim præcisa, cur naturaliter duo corpora sint in eodem loco, & spatio impossibilibus, est eorum quantitas, hæc enim est, quæ formaliter rebus omnibus impenetrabilitatem asserit, & ad quam naturaliter sequitur actualis impenetratio Scot. docet 4. d. 49. q. 16. §. Alii sequuntur. & probat ex Philo. 4. Phys. 7. ubi ait, quod si dimensiones essent a corporibus separatæ, adhuc ad invicem repugnant, & incommpossibiles forent, quòd fide credimus in Eucharistia Sacramento contingere, ubi videmus, unam hostiam consecratam cum alia non penetrari; cum igitur res omnes corporeæ sint quantitate præditæ, & eadem experies omnes incorporeæ, consequens est, ut plures corporeæ simul nequeant in eodem spatio naturaliter compenetratæ, si habent quantitates distinctas, plures autem incorporeæ simul esse possunt, quia interdum Deum non est intra corpus hominis, ubi etiam est anima rationalis, vel una spiritualis cum alia corporea, ut pater de anima rationali compenetrata simul cum corpore in eodem loco, in tali autem casu sunt omnia ista per distinctos respectus præsentia, & ubi locationes diversas ad eundem locum materialem terminatas simul in eodem spatio collocata, in hoc enim nulla videtur implicentia.

Contra hæc concl. arguitur 1. quòd plures res spirituales naturaliter esse nequeant in eodem loco; tum quia hoc videtur postulare ordo universi, ut si una res est ab alia distincta secundum entitatem, sita etiam distincta sit secundum locum, præferentiam quando ambo sunt entia completa, & unum non est de integritate alterius. Tum 2. quæ sunt in eodem spatio, sunt per penetrationem, quæ naturaliter possibilis non est. Tum 3. quæ eodem modo comparantur ad aliud, non possunt esse simul in illo saltem naturaliter, ut constat de duabus formis substantialibus, quæ non possunt naturaliter simul esse in eadem materia, sed Angeli eodem modo comparantur ad spatium, ergo, & c. Tum tandem quia de hoc videtur dubitare Doct. 2. d. 2. q. 8.

103 Resp. ad 1. assumptum illud valere de rebus corporeis, at in incorporeis asseri nequit ratio probans, idem postulare ordinem universi. Ad 2. repugnat penetratio naturaliter in rebus quantis, non in rebus quantitate exitis, præterquam quòd penetratio propria ad res quantas pertinet, & unum non est de integritate alterius. Tum 2. quæ sunt in eodem spatio, sunt per penetrationem, quæ naturaliter possibilis non est. Tum 3. quæ eodem modo comparantur ad aliud, non possunt esse simul in illo saltem naturaliter, ut constat de duabus formis substantialibus, quæ non possunt naturaliter simul esse in eadem materia, sed Angeli eodem modo comparantur ad spatium, ergo, & c. Tum tandem quia de hoc videtur dubitare Doct. 2. d. 2. q. 8.

Secundò Prob. quod plures res corporeæ possint naturaliter esse in eodem loco. Tum quia plura accidentia materialia ejusdem corporis sunt ad invicem compenetrata cum eo in eodem spatio, ut patet de albedine, & dulcedine in lacte. Tum 2. quia corpora se tangunt, & in eorum contactu semper contingit penetratio superficierum utriusque, nam idè se tangere dicuntur, quia eorum superficiei sunt simul in eodem spatio, & ex penetratione superficiali sequitur etiam penetratio partium ad invicem: nam indivisibile, sicut non est extra partem, ita non est extra locum partis; & ergo quod est simul cum indivisibile, est etiam simul cum parte, atque ita cum pars huius, & illius corporis sint simul cum suis superficibus, & superficibus simul ad invicem, sequitur etiam partes esse simul, & in eodem loco compenetratas. Tum tandem explicari nequit, quò pacto una quantitas alteri repugnet, eamque ad eodem loco pellat, vel enim hæc repugnantia est formalis, ut Scot. vellet videtur in 4. d. 1. q. 5. sub F. & hoc non quia, ut ipsemet docet 4. d. 49. n. 16. ad 2. primæ opinionis talis